

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

Ławnik SN Arkadiusz Sopata

Protokolant Karolina Majewska

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 10 grudnia 2024 r.

zażalenia biegłego sądowego z zakresu psychiatrii lek. M. B. na postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 listopada 2023 r. w sprawie o sygn. akt PK I SD [...]

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 oraz art. 166 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r., poz. 390 – dalej powoływana jako: „p.p.”)

postanowił:

- 1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;**
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2023 r., sygn. akt PK I SD [...] Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym zasądził od Skarbu Państwa (Prokuratury Krajowej w Warszawie) na rzecz biegłych sądowych z zakresu psychiatrii lek. M. B., lek. E. Ś. oraz biegłej psycholog M. M. kwotę po 557,76 zł, w

tym podatek od towarów i usług w wymiarze 23% tytułem wynagrodzenia za wydanie opinii sądowo-psychiatrycznej w sprawie o sygn. PK I SD [...] przeciwko A. S..

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła biegła lek. M. B. zarzucając mu naruszenie art. 618 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 618f k.p.k. polegające na swobodnym, niczym nieudokumentowanym uznaniu, że do sporządzenia opinii sądowo-psychiatrycznej w sprawie przeciwko prokurator A. S. wystarczające jest 14 godzin pracy w sytuacji, gdy biegła w dokumentach wskazała, że faktyczny czas opracowania opinii był ponad 2 razy dłuższy (wyniósł 36 godzin pracy) oraz art. 618l k.p.k. i art. 145 p.p. polegające na wydaniu postanowienia przez organ do tego nieuprawniony, to jest Sąd Dyscyplinarny, który nie jest uprawniony do orzekania wyłącznie w sprawach wskazanych w rozdziale 3 Działu IV Prawa o prokuraturze. Na podstawie tak skonstruowanych zarzutów wniosła o uchylenie postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie podnieść należy, że w myśl art. 145 § 1 pkt 1 lit. a p.p. w sprawach w pierwszej instancji orzeka Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w składzie 3 członków. Zarówno w pierwszej jak i w drugiej instancji sądy dyscyplinarne orzekają w składzie trzyosobowym. Jedynie w sprawie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub na tymczasowe aresztowanie sąd dyscyplinarny pierwszej instancji orzeka w składzie jednoosobowym (P. Turek, Prawo o prokuraturze. Komentarz, Warszawa 2023, art. 145). Tym samym myli się skarżąca, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane przez organ do tego nieuprawniony.

Odnosząc się natomiast do pozostałego zarzutu, zauważyć należy, że wydatki Skarbu Państwa obejmują w szczególności wypłaty dokonane z tytułu należności biegłych lub instytucji wyznaczonych do wydania opinii lub wystawienia

zaświadczenia, w tym koszty wystawienia zaświadczenia przez lekarza sądowego (art. 618 § 1 pkt 9 k.p.k.). Biegłemu i specjaliście niebędącemu funkcjonariuszem organów procesowych powołanym przez sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez nich wydatków w zakresie, w jakim bezpośrednio dotyczyły one konkretnej opinii i były niezbędne dla jej wydania (art. 618f § 1 k.p.k.). Wysokość wynagrodzenia za wykonaną pracę biegłego i specjalisty niebędącego funkcjonariuszem organów procesowych ustala się uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w § 1 - na podstawie złożonego rachunku (art. 618f § 2 k.p.k.). Wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa (art. 618f § 3 k.p.k.). Wynagrodzenie biegłego i specjalisty niebędącego funkcjonariuszem organów procesowych, będących podatnikami obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług, podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu (art. 618f § 4 k.p.k.).

Natomiast, w doktrynie wskazuje się, że obniżenie wynagrodzenia i kwoty wydatków ma charakter względnie obligatoryjny. Organ procesowy jest zatem zobligowany do ich obniżenia, chyba że podejmie decyzję o odstąpieniu od przyznania wynagrodzenia lub zwrotu jakichkolwiek kosztów poniesionych przez biegłego związanych ze sporządzeniem lub złożeniem opinii (K. Dudka [w:] M. Janicz, C. Kulesza, J. Matras, H. Paluszkiwicz, B. Skowron, K. Dudka, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, Warszawa 2023, art. 618f).

Zdaniem Sądu Najwyższego, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym prawidłowo określił wynagrodzenie biegłej w przedmiotowej sprawie wskazując kwotę 557,76 zł. Jak słusznie wskazał Sąd Dyscyplinarny,

w przedmiotowej sprawie, podany przez biegłe czas konieczny do sporządzenia opinii i w konsekwencji kwoty wskazane w przedłożonych fakturach, były zdecydowanie za wysokie i nie uzasadniały zasądzenia na rzecz biegłych wnioskowanych przez nie wynagrodzeń aż za 36 godzin pracy, gdyż ten okres – uwzględniając specjalistyczną wiedzę i doświadczenie zawodowe biegłych – znacznie przekracza rzeczywisty czas potrzebny do wykonania zleconego im zadania. W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd Dyscyplinarny dokonał prawidłowej wykładni przepisów art. 618 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 618f k.p.k. Nie ulega wątpliwości, że uwzględniając objętość przekazanego biegłym materiału dowodowego oraz dokumentacji medycznej, a także czas konieczny do przeprowadzenia badania samej obwinionej, a także biorąc pod uwagę specjalistyczną wiedzę i doświadczenie zawodowe biegłych, dla sporządzenia opinii sądowo-psychiatrycznej i psychologicznej dotyczącej obwinionej prokurator Anny Szpakowskiej wystarczające było łącznie 14 godzin pracy każdej z biegłych.

W praktyce orzeczniczej, podstawowym i miarodajnym wyznacznikiem służącym określaniu wysokości należnego biegłemu wynagrodzenia, jest przedstawiona przez biegłego i znajdująca odbicie w rachunku (fakturze) czasochłonność zleconej mu pracy. Sąd nie jest jednak związany danymi podanymi w karcie pracy biegłego i nie może ich bezkrytycznie akceptować. Stąd też, sąd może zweryfikować wskazaną przez biegłego w karcie pracy liczbę godzin niezbędnych do sporządzenia opinii i obniżyć wynagrodzenie wyliczone przez biegłego, stosownie do przyjętej przez siebie ilości czasu i nakładu pracy biegłego. Dokonując takiej weryfikacji sąd winien mieć na uwadze przede wszystkim czas, który trzeba poświęcić na określoną czynność, zależny jednocześnie od wielu czynników oraz od indywidualnych cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności (por. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 października 2016 r., sygn. akt II AKz 522/16).

Zdaniem Sądu Najwyższego, wydana opinia ze względu na to, iż została sporządzona wyłącznie na podstawie akt sprawy i badania obwinionej, nie wymagała ze strony biegłego przeprowadzenia dodatkowych, wymagających znacznego nakładu pracy i czasu, czynności. Każda z biegłych w wystawionej

przez siebie fakturze wyszczególniła poszczególne czynności związane z przygotowaniem do wydania opinii, badaniem obwinionej i wydaniem pisemnej opinii. Były to: przygotowanie do pisemnej opinii, analiza akt sprawy, analiza zgromadzonego materiału, analiza przypadków podobnych i literatura przedmiotu, formułowanie wniosków końcowych, wywiad i przeprowadzenie testów psychologicznych, liczenie i interpretacja wyników testowych, ustalanie wyników, analiza wyników uzyskanych z badania psychologicznego, literatura przedmiotu, wspólne zespołowe omówienie, sporządzenie wniosków i wyników badania na piśmie. Łącznie biegłe wskazały, iż sporządzenie opinii w przedmiotowej sprawie zajęło każdej z nich po 36 godzin co po przemnożeniu przez kwotę 32,39 zł daje sumę 1166,04 zł. Jedynie biegła lek. E. Ś. do powyższej kwoty doliczyła podatek Vat w wysokości 268,19 zł, co dało łącznie kwotę 1434,23 zł. Samo więc przeglądanie potrzebnej do opiniowania dokumentacji medycznej i badanie obwinionej absolutnie nie uzasadnia zasądzenia na rzecz biegłej wnioskowanego przez nią wynagrodzenia aż za 36 godzin pracy, gdyż ten okres - uwzględniając specjalistyczną wiedzę i doświadczenie zawodowe biegłej - znacznie przekracza rzeczywisty czas potrzebny do wykonania zleconego jej zadania.

Mając na uwadze powyższe uznając zaskarżone rozstrzygnięcie za prawidłowe, postanowiono jak w części dyspozytywnej postanowienia, kosztami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa w myśl art. 166 p.p.

ł.n

r.g.